

บทที่ 5

บทสรุป

งานวิจัยเรื่อง “สายสัมพันธ์ที่ตัดไม่ขาด: การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวในงานเขียนของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียนมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวที่ปรากฏในนวนิยายของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียน รวมทั้งวิเคราะห์บทบาทแม่ที่มีต่อการแสวงหาอัตลักษณ์ของลูกสาว ในการวิจัยได้เลือกศึกษาวรรณกรรมของนักเขียนสตรีกลุ่มอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียน 4 เล่ม ดังต่อไปนี้คือ *The Bonesetter's Daughter* ของเอมี ดัน *Comfort Woman* ของโนระ โอจะ เคลเลอร์ *Lucy* ของ จาไมกา คินเคด และ *Beloved* ของโทนี มอร์ตัน

นวนิยายที่เลือกมาศึกษานำเสนอความหมายของแม่ที่แตกต่างจากสตรีตะวันตกกล่าวคือ ความหมายแม่ของสตรีตะวันตกจะเน้นที่แม่ผู้ให้กำเนิดในครอบครัวเดี่ยว รูปแบบของครอบครัวเดี่ยวแบบตะวันตกมีการแบ่งหน้าที่ตามเพศสภาพทำให้แม่ผู้ให้กำเนิดมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูลูกแต่ผู้เดียว บทบาทของแม่ซึ่งจำกัดอยู่ภายในบ้านก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ ความหมายแม่ที่เชื่อมโยงกับเพศสภาพนี้ทำให้สถานภาพของเพศหญิงเป็นรองเพศชาย และตราบไคท์ผู้หญิงยังคงทำหน้าที่แม่ตามกรอบที่สังคมปีศาจปีศาจกำหนด ความเป็นแม่ที่มีได้เกิดจากความสร้างสรรค์ของเพศหญิงดังที่ได้รับ การกล่าวอ้างก็จะสืบทอดต่อไปจากรุ่นแม่ไปสู่รุ่นลูกสาว อย่างไรก็ตาม ความหมายแม่ของสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียนจะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์การพลัดถิ่นของแม่ผิวสีซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละชาติพันธุ์ ความหมายของแม่ที่เชื่อมโยงกับชนชั้นและชาติพันธุ์ทำให้บทบาทของแม่ผิวสีมิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้กำเนิดเท่านั้นและดูแลเท่านั้น แต่รวมถึงบทบาทในการถ่ายทอดวัฒนธรรมเพื่อรักษารากเหง้าของชาติพันธุ์ ความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวในทั้งสองกลุ่มจึงครอบคลุมความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคล ความสัมพันธ์ของลูกสาวกับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ด้วย

สาเหตุที่ทำให้แม่ผิวสีต้องพลัดถิ่นในกลุ่มของสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียนมีความรุนแรงแตกต่างกัน กล่าวคือ แม่ผิวสีในกลุ่มอเมริกันเชื้อสายเอเชียอพยพมาอยู่ในอเมริกาเพราะความยากลำบากในประเทศเก่าหรือหลีกเลี่ยงผลกระทบจากความขัดแย้งในประเทศ ความแตกต่างทาง

วัฒนธรรมทำให้แม่พยายามรักษารากเหง้าของตนเองโดยถ่ายทอดต่อไปยังลูกสาวเพื่อไม่ให้วัฒนธรรม ถูกกลืนไปกับวัฒนธรรมตะวันตก อย่างไรก็ตาม การค้าทาสและการล่าอาณานิคมมีผลให้รากเหง้าทาง วัฒนธรรมและแผ่นดินของชาติพันธุ์หนึ่งถูกทำลายไป การค้าทาสทำให้ชาวแอฟริกันจำนวนมากถูก จับมาเป็นทาสในดินแดนตะวันตก ความโหดร้ายทารุณของระบบทาสทำลายระบบเครือญาติของชาว แอฟริกันซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาวัฒนธรรม การกดขี่ใช้แรงงานและการใช้ความรุนแรงในการ ควบคุมทาสทำลายความเป็นมนุษย์และความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ นอกจากนี้ การล่าอาณานิคมทำ ให้เกิดการครอบงำดินแดนและวัฒนธรรม โดยการแก่งแย่งดินแดนเพื่อเข้าปกครองของประเทศเจ้า อาณานิคมและการเปลี่ยนประเทศอาณานิคมให้กลายเป็นประเทศตะวันตกโดยไม่คำนึงถึงรากเหง้า เดิม การค้าทาสและการล่าอาณานิคมจึงไม่แตกต่างจากการทำลายล้างชาติพันธุ์ ผลกระทบจากการกดขี่ ที่มีความรุนแรงดังกล่าวทำให้การรื้อฟื้นสายสัมพันธ์แม่-ลูกสาวเป็นสิ่งที่ยากลำบากเพราะแม่ลูกทำให้ “สูญหาย” ไป เนื่องจากการครอบงำของอิทธิพลตะวันตกซึ่งทำให้แม่กลายเป็นเครื่องมือเพื่อถ่ายทอด คุณค่าของตะวันตก ภาวะไร้รากในยุคหลังอาณานิคมทำให้ลูกสาวไม่อาจเชื่อมโยงตนเองกับรากเหง้าได้ บาดแผลที่มีระดับความรุนแรงเข้มข้นกว่าในกลุ่มแรกทำให้การรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่ วัฒนธรรม และแผ่นดินของแม่แตกต่างจากชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชีย ทั้งยังเป็นกระบวนการที่อาจไม่มีจุดสิ้นสุด

จากการศึกษาวิธีการประพันธ์ของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียนพบ ว่ากลวิธีการประพันธ์มีบทบาทในการกำหนดรูปแบบสายสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวในสองลักษณะคือ ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวที่สามารถกลับมาปรองดองและสร้างความเข้าใจอันดีได้ และความสัมพันธ์แม่- ลูกสาวที่อยู่ในกระบวนการรื้อฟื้นสายสัมพันธ์ นอกจากนี้ ยังได้วิเคราะห์กลวิธีเล่าเรื่อง โดยในกลุ่ม ของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียโดยใช้การเล่าเรื่องโดยให้แม่กับลูกสาวทำหน้าที่สลับกันเป็นผู้ เล่า การอ่านเรื่องจำเป็นต้องปะติดปะต่อเรื่องเล่าเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวทั้งหมด เรื่องเล่าของ แม่กับลูกสาวที่มีส่วนเติมเต็มซึ่งกันและกันสนับสนุนประเด็นสายสัมพันธ์ที่ตัดไม่ขาด อุตลักษณ์ของ ลูกสาวจำเป็นต้องมีแม่เป็นส่วนเติมเต็ม หากขาดแม่ไปลูกสาวก็ไม่อาจเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเองได้ นอกจากนี้ นวนิยายให้แม่กับลูกสาวเป็นผู้เล่า โครงเรื่องจึงมิได้ดำเนินตามลำดับเวลา การสลับไปมา ระหว่างอดีตกับปัจจุบันแสดงถึงการร้อยเรียงอดีตของแม่เข้ากับปัจจุบันเพื่อให้ลูกสาวสามารถเข้าใจ อัตลักษณ์ของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ในนวนิยายของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายแอฟโฟร-คาริเบียน กลวิธีการเล่าเรื่องใช้ลูกสาวเป็นผู้เล่าและใช้ผู้เล่าเรื่องแบบรู้แจ้งแทงตลอด การขาดปฏิสัมพันธ์ของแม่ กับลูกสาวเชื่อมโยงกับการสูญหายของแม่ การสูญหายหรือความตายของแม่แสดงให้เห็นความรุนแรง ของการค้าทาสและการล่าอาณานิคมที่ทำลายทั้งชาติพันธุ์

นอกจากนั้น นักเขียนทั้งสองกลุ่มยังใช้กลวิธีการประพันธ์รูปแบบผสมผสานคือ การผสมผสานเรื่องแต่งเข้ากับประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ และความทรงจำ ลักษณะการประพันธ์แบบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสายสัมพันธ์แม่-ลูกสาวเป็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน โดยเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและการเมือง การรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่จึงเชื่อมโยงลูกสาวเข้ากับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ การผสมผสานชีวประวัติเข้ากับงานประพันธ์ชี้ให้เห็นว่างานเขียนเป็นเครื่องมือของผู้เขียนในการรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่-ลูกสาว การเขียนถึงประเด็นสายสัมพันธ์แม่-ลูกสาวเปิดโอกาสให้ลูกสาวทบทวนความสัมพันธ์กับแม่ นักเขียนจำเป็นต้องใช้รูปแบบการประพันธ์แบบนวนิยายเพื่อนำเสนอความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวเป็นการสร้างระยะห่างของผู้เขียนกับสิ่งที่เขียนอันจะช่วยบรรเทาความเจ็บปวดจากบาดแผลในจิตใจของผู้เขียน นอกจากนี้ การเขียนถึงสายสัมพันธ์แม่-ลูกสาวซ้ำๆ กันแสดงให้เห็นบาดแผลที่เกิดในจิตใจของลูกสาวมีความรุนแรง สายสัมพันธ์กับแม่มักยังคงติดตามหลอกหลอนทำให้ลูกสาวต้องกลับไปทบทวนสายสัมพันธ์กับซ้ำแล้วซ้ำเล่า นอกจากนี้ การเล่าประวัติศาสตร์ผ่านความทรงจำของปัจเจกบุคคลนำเสนอประเด็นของประสบการณ์ส่วนบุคคลซึ่งไม่อาจแยกออกจากประวัติศาสตร์ได้ และการบอกเล่าประวัติศาสตร์ผ่านความทรงจำแสดงให้เห็นประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่ถูกกลืนจากเอกสารทางวิชาการ นวนิยายจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการต่อต้านการกดขี่ ดังเช่นการเขียนถึงประสบการณ์ของผู้หญิงที่ถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการซึ่งถูกกดทับด้วยอคติของสังคมชายเป็นใหญ่ให้สูญหายไปจากหน้าประวัติศาสตร์หรือการเขียนถึงประสบการณ์ของผู้หญิงภายใต้ความเป็นทาส เป็นต้น นอกจากนี้ นวนิยายยังผสมผสานรูปแบบการประพันธ์อื่นๆ เช่น บทเพลงและเรื่องเล่า กลวิธีดังกล่าวแสดงให้เห็นรูปแบบของการถ่ายทอด “ความรู้” จากแม่ไปสู่ลูกสาวนั้นมีหลากหลายวิธีอันมีสาเหตุมาจากความแตกต่างของคนสองรุ่น การใช้รูปแบบที่หลากหลายนอกจากการพูดและการเขียนจะช่วยให้ลูกสาวสามารถยอมรับสิ่งที่แม่ถ่ายทอดมาให้ได้

นอกจากนั้น นวนิยายทั้งสี่เรื่องมีร่วมกันและสนับสนุนสายสัมพันธ์ที่ตัดไม่ขาดอันเป็นแก่นหลักของเรื่อง คือ ประเด็นเรื่องภาษา ภาษาที่ใช้สื่อสารระหว่างแม่กับลูกสาวมีความหลากหลายรูปแบบ การศึกษาเรื่องภาษาทำให้เห็นบทบาทของภาษาที่สำคัญคือ บทบาทในการตัดและการเชื่อมสายสัมพันธ์แม่ลูกสาว เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมทำให้ลูกสาวไม่อาจสื่อสารให้เกิดความเข้าใจตรงกันได้ ลูกสาวจำเป็นต้องแปลความหมายภาษาของแม่ ดังเช่น การทบทวนความทรงจำ การนำตนเองไปอยู่ในบริบทเดียวกับแม่เพื่อเข้าใจมุมมองของแม่ เป็นต้น การแปลเป็นการอาศัยร่องรอยเดิมเพื่อสร้างความหมายให้กับภาษาอย่างไรก็ดี หากรากเหง้าทางภาษาถูกทำลาย การสื่อสารของแม่ลูกสาวอาจอยู่ในรูปแบบอื่น เช่น การร้องเพลงและการเดินรำ นอกจากนี้ นวนิยายยังมีประเด็นร่วมกันที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ สิ่งเหนือธรรมชาติซึ่งอยู่ในรูปแบบของความรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

จะทำให้ลูกสาวสามารถอยู่รอดได้ อย่างไรก็ตาม ความรู้ของแม่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ลูกสาวต้องอาศัยกระบวนการตีความ ทบทวนและสร้างความหมายใหม่เพื่อให้เข้าใจความรักของแม่ หากลูกสาวไม่อาจเข้าใจด้านบวกของความรู้ ลูกสาวก็จะยังคงถูกหลอกหลอนจากสายสัมพันธ์กับแม่

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่นวนิยายมีร่วมกันคือ ความทรงจำกับประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์มีส่วนในการสร้างความทรงจำของปัจเจกบุคคล ดังเช่น ความทรงจำของอดีตผู้หญิงบริการหรืออดีตทาส ความทรงจำจึงไม่อาจแยกออกจากประวัติศาสตร์ได้ นวนิยายแสดงให้เห็นว่าประวัติศาสตร์ตัดขาดสายสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวเพราะลูกสาวมิได้รับรู้ประวัติศาสตร์อย่างเดียวกับแม่ ลูกสาวจึงไม่อาจเข้าใจแม่ได้ แต่ทว่าความทรงจำของแม่จะเชื่อมโยงลูกสาวเข้ากับแม่และช่วยให้ลูกสาวตระหนักถึงสายสัมพันธ์ของตนเองกับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ อย่างไรก็ตาม ประวัติศาสตร์ที่ตัดขาดสายสัมพันธ์แม่-ลูกสาวอาจมีความรุนแรงก่อให้เกิดบาดแผลในจิตใจที่ไม่อาจลบเลือนได้ การรื้อฟื้นความทรงจำจึงก่อให้เกิดความเจ็บปวด ดังเช่น การถูกทารุณกรรมทางเพศ การตกเป็นทาสและการล่าอาณานิคม เป็นต้น ดังนั้น การรื้อฟื้นสายสัมพันธ์ของลูกสาวกับแม่ วัฒนธรรมและแผ่นดินแม่จึงเป็นกระบวนการที่เจ็บปวดและมีความยากลำบาก

เป็นที่น่าสังเกตว่าในงานประพันธ์ที่เลือกมาศึกษาสายสัมพันธ์แม่-ลูกสาวได้รับการรื้อฟื้นในพื้นที่แห่งความกำกวม (Liminal space) อันเป็นพื้นที่ตรงกลางที่ทำให้เกิดการผสมผสานและการประนีประนอม เนื่องจากพื้นที่ของความกำกวมคือไม่ใช่ จีน เกาหลี แอฟริกา หมู่เกาะคาริเบียน และอเมริกาทำให้ลูกสาวสามารถเชื่อมโยงกับรากเหง้าของตนเองได้ พื้นที่ที่ก่อให้เกิดความกำกวมเอื้อต่อการประนีประนอมความขัดแย้ง ดังเช่น เกาะฮาวายซึ่งแยกออกจากแผ่นดินใหญ่และมีประชากรส่วนใหญ่ที่มีเชื้อชาวอเมริกันผิวขาว เกาะฮาวายมีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติมาอยู่ร่วมกัน การผสมผสานทางวัฒนธรรมบนเกาะฮาวายจึงทำให้ลูกสาวสามารถผสมผสานวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้

นอกจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ สายสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวยังได้รับการรื้อฟื้นในพื้นที่ทางวัฒนธรรมด้วย เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการสานความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีของแม่และลูกสาว ลูกสาวจึงต้องอาศัยแปลความหมายวัฒนธรรมของแม่ การแปลจะช่วยให้ลูกสาวสามารถทบทวนความสัมพันธ์กับแม่ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของคนสองรุ่นทำให้ลูกสาวไม่อาจแปลความหมายและเข้าใจแม่ได้ทั้งหมด จึงเกิดการสร้างความหมายใหม่ให้กับวัฒนธรรมของแม่ซึ่งเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของตัวเอง การคลี่คลายอัตลักษณ์ของลูกสาวจึงต้องผ่านกระบวนการทบทวน การรื้อฟื้นและการสร้างความหมายใหม่ในพื้นที่ของความกำกวมซึ่งลูกสาวสามารถผสมผสาน

และประนีประนอมความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้ พื้นที่ของความกำกวมจึงเป็นพื้นที่ของการเยียวยา ลูกสาวจากสายสัมพันธ์กับแม่ซึ่งคอยหลอกหลอนลูกสาวเรื่อยมา โดยลูกสาวจะสามารถเข้าใจอัตลักษณ์ได้ก็ต้องยอมรับแม่ซึ่งก็คือการยอมรับวัฒนธรรมและสายสัมพันธ์กับแผ่นดินของแม่ อัตลักษณ์ของลูกสาวจึงขาดแม่ไม่ได้ สายสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวจึงเป็นสายสัมพันธ์ที่ตัดไม่ขาด

ในงานเขียนของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชีย สายสัมพันธ์แม่-ลูกสาวได้รับการรื้อฟื้นและอัตลักษณ์ของลูกสาวคลี่คลายเพราะรากเหง้าที่ยังคงเหลืออยู่ โดยมีแม่เป็นผู้รักษาและถ่ายทอดต่อมายังลูกสาว ลูกสาวจึงสามารถใช้ “ร่องรอย” ที่เหลืออยู่เพื่อสานสายสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ อย่างไรก็ดี ในนวนิยายของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายแอฟโฟร-คาริเบียนแสดงให้เห็นว่าบาดแผลจากความเป็นทาสและการตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกได้ทำลายวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ การรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่ วัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่จึงทำได้ยากเพราะรากเหง้าที่สูญสลายไป อย่างไรก็ดี งานประพันธ์ก็เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมซึ่งเปิดโอกาสและแสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่เพราะลูกสาวสามารถกลับไปทบทวนความสัมพันธ์กับแม่ได้

อย่างไรก็ดี พื้นที่ของความกำกวมก็มีข้อจำกัดเช่นกัน ประวัติศาสตร์ของการค้าทาสและการล่าอาณานิคมมีซึ่งมีความรุนแรงก่อให้เกิดการสูญสิ้นของชาติพันธุ์ ลูกสาวจึงยังไม่อาจปรองดองหรือสานสายสัมพันธ์กับแม่ได้ ดังจะเห็นได้จากการเขียนถึงสายสัมพันธ์กับแม่อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นการกลับไปทบทวนความสัมพันธ์กับแม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า การเขียนถึงสายสัมพันธ์ที่ยังไม่ได้รับการคลี่คลายความขัดแย้งแสดงให้เห็นว่าลูกสาวยังไม่สามารถรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่ อัตลักษณ์ของลูกสาวจึงเป็นกระบวนการที่ยังไม่สมบูรณ์ นวนิยายชี้ให้เห็นว่าตราบาดที่ลูกสาวยังไม่สามารถรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับแม่และดินแดนของแม่ได้ ลูกสาวก็ไม่อาจเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเองได้

จากการศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นเรื่องพื้นที่ของความกำกวมทำให้ได้ให้ภาพลักษณ์ของแม่และลูกสาวที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง ภาพลักษณ์ของแม่และลูกสาวจะแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวมิได้เป็นความสัมพันธ์ในระดับส่วนบุคคลอีกต่อไป แต่ได้รวมความสัมพันธ์ของบุคคลกับวัฒนธรรมและแผ่นดินเอาไว้ด้วย เนื่องจากแม่ทั้งในกลุ่มอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียนต่างก็มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการพลัดถิ่นไม่ว่าจะเป็นการพลัดถิ่นออกนอกประเทศและการพลัดถิ่นภายในประเทศของตนเอง แม่จึงพยายามรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อไปยังลูกสาวเพื่อให้ลูกสาวรู้จักที่มาของตนเองและรักษารากเหง้าของชาติพันธุ์เอาไว้ การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากแม่ไปสู่ลูกสาวจึง

ทำให้เกิดภาพลักษณ์แม่ผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมและภาพลักษณ์ของลูกสาวในฐานะผู้สืบทอดวัฒนธรรมพื้นถิ่น นอกจากนี้ บทบาทของแม่ซึ่งมิได้จำกัดอยู่เพียงการให้กำเนิดและการเลี้ยงดู แต่ยังขยายขอบเขตครอบคลุมบทบาทของแม่ที่มีต่อชุมชน ดังเช่นบทบาทของแม่ในพิธีกรรมซึ่งเกี่ยวข้องขาดแคลนของการการกีดกันทางเชื้อชาติและการกีดกันทางเพศ แม่จึงเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของชุมชน ภาพลักษณ์ของลูกสาวจึงสัมพันธ์กับบทบาทในการขยายจากแม่คือ ภาพลักษณ์ของลูกสาวที่สามารถสร้างความปรองดองกับแม่ได้ และภาพลักษณ์ของลูกสาวซึ่งคืนรนอยู่ในกระบวนหรือพื้นสายสัมพันธ์กับแม่

จากภาพลักษณ์แม่ของสตรีผิวสีในงานประพันธ์ทำให้เห็นข้อจำกัดของความหมายของแม่ในกลุ่มสตรีตะวันตก กล่าวคือ ความหมายของแม่ที่เกิดจากแนวคิดของนักสตรีนิยมตะวันตก แม่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ลูกสาว แม่สามารถเป็นต้นแบบให้กับลูกสาวในการแสวงหาเส้นทางของผู้หญิงที่อยู่รอบนอกที่จำกัดสถานภาพและบทบาทของผู้หญิง อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของแม่ผิวสีเกี่ยวกับการค้าทาสและการล่าอาณานิคมทำให้ตัวตนของแม่สูญหายไปซึ่งส่งผลให้ลูกสาวไม่อาจเชื่อมโยงตนเองกับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ได้ ลูกสาวจึงต้องต่อสู้คืนรนในกระบวนหรือพื้นสายสัมพันธ์กับแม่ท่ามกลางภาวะไร้รากเหง้า ความหมายของแม่ในงานเขียนของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียนจึงมิได้จำกัดเพียงแม่ผู้ให้กำเนิด แต่ได้รวมตัวตนแม่ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือแม่ผู้ให้กำเนิดในการเลี้ยงดูลูก แม่ตัวตนซึ่งมักจะเป็นบรรพบุรุษทางฝ่ายหญิงมีบทบาทในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและขยายความขัดแย้งของแม่-ลูกสาว เนื่องจากประสิทธิภาพลัดถิ่นทำให้แม่ผิวสีรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อไปยังลูกสาวเพื่อรักษารากเหง้าของชาติพันธุ์ไว้ ความสัมพันธ์กับแม่ทำให้ลูกสาวได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมและทำให้ลูกสาวได้รู้จักกับรากเหง้าของตนเอง เมื่อลูกสาวสามารถประนีประนอมความแตกต่างของวัฒนธรรมโดยการยอมรับวัฒนธรรมและสายสัมพันธ์กับแผ่นดินของแม่ ลูกสาวก็จะสามารถเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเองได้ ความหมายของแม่จึงรวมวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม การค้าทาสและการล่าอาณานิคมมีความรุนแรงทำให้วัฒนธรรมและแผ่นดินถูกทำลายไป ลูกสาวจึงไม่อาจเชื่อมโยงตนเองเข้ากับรากเหง้าของบรรพบุรุษที่จะบอกประวัติความเป็นมาของตนเองได้ ความเป็นแม่ถูกทำให้สูญหายไปเพราะอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่กดทับแม่ให้กลายเป็นเพียงผู้ให้กำเนิดและเป็นเครื่องมือของเจ้าอาณานิคมในการถ่ายทอดคุณค่าตะวันตกต่อไปยังลูกสาว เนื่องจากแม่ที่เป็นปัจเจกบุคคลและความเป็นแม่ถูกกดทับให้อยู่ภายใต้วัฒนธรรมตะวันตก ความหมายของแม่ทางจิตวิญญาณจึงเข้ามาแทนที่ แม่มีบทบาทเพื่อขยายขาดแคลนที่เกิดจากการกีดกันและช่วยให้ลูกสาวสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้และบทบาทของแม่ที่มีต่อชุมชนยังช่วยส่งเสริมอนาคตของชุมชนด้วย

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวในงานเขียนของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียน ประสบการณ์ของแม่ผิวสีในสองกลุ่มนี้จะมีอิทธิพลต่อความเป็นแม่และบทบาทของแม่ต่อการแสวงหาอัตลักษณ์ของลูกสาว แต่ทว่าประสบการณ์ของแม่ผิวสีแตกต่างกันไปตามแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ การศึกษาความหมายของแม่ผิวสีในสตรีอเมริกันเชื้อสายอื่นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจเพื่อขยายความหมายของแม่ที่มีได้จำกัดอยู่ในกรอบของเพศสภาพและแสดงให้เห็นความเป็นแม่ในทางที่สร้างสรรค์อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เพศหญิงอย่างเป็นรูปธรรมในสังคมต่อไป